

List izhaja ob sobotah. Posamezna številka 25 lir, zaostale številke dvojno. Naročnina: celoletna 1100, polletna 600, trimesečna 350, mesečna 90 lir. Oglasi: 30 lir mm v širokosti 1 stolbca, plačilo se vrši pred roko. Narodna i Studijska Knjiznica via Geppa, 9 TRIESTE

DELO

CLASILO AVTONOMNE TRŽASKE FEDERACIJE K.P.I.

TRST - PETEK, 25. APRILA 1958 Posamezna štev. 25 Lir

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: TRST, ulica Capitolina 3; telef.: 44-046 in 44-047 Odgovorni urednik: RUDOLF BLAZIČ (Biagi) založništvo „Dela“; tiska tip. Riva ul. Torrefianca 12

KPI ni samo razumela pravičnih zahtev Slovencev marveč se je za te zahteve tudi vedno borila

Tov. Pellegrini o slovenskih problemih

Soboto zvečer je bilo v Sv. Križu nadvse uspelo vno zborovanje naše partije. Govorila sta tovariša Karel Šiško in senator Giacomo Pellegrini. Zaradi važnosti govora, ga je imel tov. Pellegrini, v katerem vodstva KPI, v katerem obširno obravnaval probleme slovenskega prebivalstva in s v zvezi stališe komunistov, okviru borbe za mir, svobodo in demokracijo. smatramo za potrebno objaviti njegov govor v daljšem izveščku.

«V vaših krajih — je dejal tov. Pellegrini — je problem demokracije in demokracije bolj občuten kot drugje. V teh krajih živijo in delajo Italijani Slovenci združeni, roko v roko. To kar vi zahtevate, vaše narodne pravice, ni nikako drugače, to je svečano potrjeno v Ljubljani. Vi imate vso pravico zahtevati popolno in celotno enotnost Slovencev z Italijani. Če niste bile te pravice že uresničene, so tega krivi klerikalci in fašisti. Vi ste najbolj dostojne priče težkih odgovornosti KD, socialdemokratov drugih strank, ki so bile ob strani klerikalcev. Ko smo komunistični parlamentarci iznesli zbirnice in senatu vaše zahteve, smo čutili sovražno razpolo-

ženje vladnih predstavnikov do vaših pravičnih zahtev, bodisi ko je šlo za ureditve slovenske šole ali za problem avtonomije, ki se ni uresničila zaradi ostriga in trdovratnega odpora KD.

«V teh krajih ste vi poznali KPI, ki vam je bila vedno ob strani v vseh borbah, na političnem, gospodarskem in socialnem področju, za obrambo vaših narodnih pravic. KPI je bila tista stranka, ki ni samo razumela vaših pravičnih zahtev, marveč je tudi dokazala sposobnost, moč in navdušenje v borbi za uresničitev teh zahtev.

Tov. Pellegrini je nato govoril o legendarnem liku Jožeta Srebrnič, ki ga je osebno poznal in se od njega učil.

«Zadovoljni smo, da se v tem volilnem obdobju tudi druge stranke začnejo zavedati, da obstoja nacionalno vprašanje. Pozdravljamo to dejstvo, ker iz tega lahko pride demokratična rešitev problemov. Želimo — je nadaljeval tov. Pellegrini — da bi se šlo po tej poti naprej, kot smo storili mi, in ne od danes, marveč že trideset, štirideset let, v vsej naši zgodovini.

«Zato opozarjamo italijanske in slovenske množice na prihodnje volitve, ki ga imajo danes v rokah, to je njihov glas in naj volijo KPI, ki jim jamči, da se bo borila za izvajanje 6 člena ustave in Posebnega statuta. Tudi tovar. Šiško je v svojem govoru omenil slovenskega poslanca Jožeta Srebrnič, ki je bil izvoljen na komunistični listi takrat, ko so v naših krajih divjale fašistične tolpe. V imenu Srebrniča naj Slovenci 25. maja volijo KPI, ki jamči, da bo prišel slovenski poslanec v parlament.

KPI vpraša danes glas Slovencev — je dejal govornik — zaradi svoje preteklosti, svojih tradicij in sedanje borbe; vpraša ta glas kot najmočnejša etna, ka opozicije v Trstu in v vsej Italiji. Nespretno bi bilo razpršiti glasove, to bi ne bilo v korist slovenskega prebivalstva. Zato naj vsi Slovenci, komunisti in simpatizerji in tudi nekommunisti oddajo svoj glas za KPI, da bodo imeli svojega poslanca, ki bo jamstvo za obrambo narodnih pravic.

21. obletnica smrti Gramscija

27. aprila bo 21 let odkar je umrl Antonio Gramsci veliki voditelj in ustanovitelj Komunistične partije Italije. Gramsci je zapustil italijanskemu delavskemu razredu in vsemu narodu veliko politično in kulturno zapuščino, ki je sad njegovega vztrajnega dela in nenehnega študija, katerega je nadaljeval tudi v zaporu dokler so mu moči dopuščale. Kot komunist in revolucionar je postal kaj kmalu žrtev fašističnega režima. Najprej je bil obsojen na 5 let konfinacije, pozneje pa na 20 let in 4 mesece zapora. V fašističnih ječah je preživel deset dolgih in težkih let. Njegovo že itak šibko zdravje je začelo pešati. Iz vseh strani sveta se je dvignil protest proti režimu, ki je držal v ječi boljšajočega Gramscija in spriču tega pritiska se je Mussolini končno odločil in dal premestiti Gramscija v kliniko, toda takrat je bilo že prepozno. 27. aprila 1937 je Antonio Gramsci za vedno zatisnil svoje trudne oči.

Danes, v petek 25. aprila ob 11. uri bo na TRGU PERUGINO manifestacija na čast osvobodilne borbe

Govorila hosta partizanska komandanta

Bonomo Tominez član osvobodilnega odbora Veneta

Dušan Lovriha partizanski major NOB

Predseduje tovariši

Vittorio Vidali komisar in komandant „V. reggimento“, organizator obrambe Madrida za časa osvobodilne vojne v Španiji.

Apel naše federacije za pospešitev nabiranja prispevkov

Tajništvo naše federacije je objavilo naslednji apel: TOVARISI!

S pospešitvijo volilne kampanje ima naša federacija vedno večjo potrebo denarnih sredstev za kritje naraščajočih stroškov propagande. Partija gradi obenem veliko dvorano v Ljudskem domu v Trstu in gradnja je že v polnem razmahu.

Da bo imelo tržasko delavsko gibanje čimprej primeren sedež za konference in razne množične dejavnosti in za vedno večjo okrepitev politične bitke v vidiku volitev, poziva partija vse tovariše naj pohitijo z nabiranjem prispevkov, naj se v vseh sekcijah in celicah obvežejo, da bodo dosegli cilj v tej akciji na čast 1. maju, ki je mednarodni praznik in dan borbe vseh delovnih ljudi.

DRŽAVLJANI!

Komunistična partija ponovno apelira na vas, da prispevate vsak po svojih močeh, da boste tako doprinesli k uspehu bitke za poraz KD, za gospodarsko obnovo prek integralne proste cene in teritorialne avtonomije, za bodočnost Tržaskega ozemlja.

TAJNIŠTVO AVTONOMNE TRŽASKE FEDERACIJE KPI

VII. kongres Zveze komunistov Jugoslavije

Ob prisotnosti 1800 delegatov, povabljenecv in opazovalcev, se je začel v torek jutraj v dvorani gospodarskega razstavišča v Ljubljani VII. kongres Zveze komunistov Jugoslavije. Prisotnih je veliko število domačih in tujih novinarjev.

Delegacijo sta poslali na kongres KP Danske in Norveške ter socialistične partije iz raznih dežel. Vse ostale komunistične partije so poslale opazovalce in to zaradi nesoglasja z osnutkom programa ZKJ.

Komunistična partija Italije je poslala kot opazovalca tov. Reichlina, člana CK in glavnega urednika rimske „l'Unità“. Onem je KPI poslala VII. kongresu ZKJ naslednji poročil:

V imenu italijanskih komunistov pošiljamo VII. kongresu ZKJ našo željo za koristno delo v interesu stvarji miru in socializma. V tem trenutku so italijanski komunisti zavzeti z veliko borbo, da bi porazili na političnih volitvah 25. maja italijanske reakcionarne sile, ki hočejo napraviti iz naše države arzenal ameriškega atomskega orožja in upostaviti odkriti klerikalno diktaturo. Vsi Italijani, ki so proti vojni, podpirajo danes z globokim odobravanjem velike mirovne pobude, ki jih je začela Sovjetska zveza in socialistične države ter so z velikim odobravanjem sprejeli predloge

Prvomajske manifestacije

Prvi maj bo tržasko delovno ljudstvo tudi letos praznovalo z veliko osrednjo manifestacijo, ki jo organizirata dopoldne nova Delavska zbornica - CGIL.

Nova Delavska zbornica je vprašala dovoljenje za prvomajsko povorko, ki se bo vrstila na Largo Pestalozzi in krenila ob 9.30 na trg Peruginio, kjer bo ob 11. pri zborovanju.

Sindikalna organizacija je vprašala dovoljenje za povorko in zborovanje tudi za Milje, Sv. Križ in Dolino.

Podrobnejši spored manifestacije bo te dni postavil organizacijski odbor nove DZ-CGIL.

Prvega maja bo nova Delavska zbornica svečano otvorila novi sindikalni sedež v Trstu.

Obvestilo volivcem

Občinski volilni urad poziva meščane, ki so po 15. oktobru 1957 menjali bivališče in niso tega sporočili anagrafskemu uradu, naj takoj sporočijo volilnemu uradu v ul. Diaz 25 svoj naslov.

Volivci pa, ki ugotovijo morebitne napake na prejetih volilnih potrdilih, se lahko obrnejo na ta urad, da jim napake popravi.

Za mlade volivce

Krožek komunistične mladine na Opčinah organizira danes, v petek 25. aprila ples za mlade volivce. V odmoru bo sprejeto govorilo tov. Paolo Sema. Veselica bo trajala od 20. do 24. ure.

Krožek komunistične mladine „Pisoni“ organizira mladinsko veselico, ki je namenjena predvsem mladincem in mladinkam, ki bodo šli letos prvič na volišče.

Veselica bo jutri, v soboto 26. aprila od 20. ure dalje.

Na veselici bo imel kratek govor član tajništva Avtonomne tržske federacije Zveze komunistične mladine Italije.

Na veselico je vabljeni vsa mladina, prav posebno mladi volivci in volivke.

Naša volilna zborovanja

- Petek, 25. aprila**
- 10.30 SESLJAN: govorita Alojz Markovič in Paolo Sema
 - 10.30 MILJE, na trgu Marconi: govorita Arturo Calabria in Giordano Paceo
 - 10.30 GRILJAN (na obali): govori Alessandro Destradi
 - 16. TRSTENIK (Vera Žužek in Spartaco Valentini)
 - 16.30 Sv. KRIŽ (Alojz Markovič)
 - 18. Sv. BARBARA (Marija Bernetič in Giovanni Postogna)
 - 19. pri Sv. JAKOBU, ul. Industria 36
 - 19.30 PODLONJER, na Novi cesti
 - 20. REPENTABOR, na trgu (Franc Gombač)
 - 20. na SKORKLJI (postaja openskega tramvaja): Mira Rijavec in Ugo Gorella
 - 20. na OPČINAH bo na prazniku mladih volivcev govoril tov. Sema
- Sobota, 26. aprila**
- 11. Strada vecchia dell'Istria in v ul. Maiolica pred pokritim trgov
 - 18. v DRAGI in na PESKU: govori Marija Bernetič
 - 18. Largo Nicolini, na trgu Verdi in v ul. Bosco na vogalu ul. Guardia
 - 18.30 BARKOVLJE, Salita Contovello (Muslin)
 - 19. na trgu Barbacan: govori Vittorio Vidali: Scala Bonghi
 - 19.30 ul. Vespucci (Sv. Jakob) in Largo Pestalozzi (Giuseppe Pogassi)
 - 19.30 pri OREHU, govori Paolo Sema
 - 19.30 ul. F. Severo (pred gostilno „Americana“)
 - 20. ROJAN, Scala Santa
 - 20. DEVIN, na trgu (Gombač)
 - 20.30 KATINARA (na mostu): Dušan Lovriha
- Nedelja, 27. aprila**
- 11. pri Sv. ALOJZU. Zborovanje za mladino: govori Pescatori
 - 11. na trgu pri Sv. JAKOBU: govorita Vittorio Vidali in Marija Bernetič
 - 11. GRETA, trg Bonomea (Pogassi) in v RO-COLU (dvorišče Schillani)
 - 11. GABROVEC (Alojz Markovič)
 - 11.30 na pomolu Audace
 - 12. pri PIŠCANCIH nad Rojanom
 - 12.30 BARKOVLJE (Strada del Friuli)
- Ponedeljek, 28. aprila**
- 18. na trgu Crocefisso
 - 19.30 na trgu Giarizzole
 - 20. pri Sv. ALOJZU, na trgu: govori Vidali, v SKEDNIJU (trg) in ul. D'Alviano
 - 20. NABREŽINA kamnolomi
 - 20. GROBADA: govori Marija Bernetič
- Torek, 29. aprila**
- 18.30 BARKOVLJE, ul. Perarolo
 - 19. LAZARET
 - 20. na KOLONKOVU (Vittorio Vidali), pri Sv. IVANU, trg Gioberti, na Pončani, v Kolonji Mte Fiascone
 - 20. V GABROVCU, v KROGLAH in VELL-KEM REPNU
 - 20.30 na trgu Garibaldi: govori Giuseppe Pogassi
- Sreda, 30. aprila**
- 16.30 trg Duca degli Abruzzi
 - 19.30 na trgu Venezia in v ZAVILJAH
 - 20. SALEZ
 - 20. KONKONEL: govori Marija Bernetič
 - 20. na Pončani: govori Vittorio Vidali
- Četrtek, 1. maja**
- 10.30 na PROSEKU
- Petek, 2. maja**
- 19.30 PODLONJER, na Ogradi
 - 20. CEROVLJE: govori Marija Bernetič
 - 20. COL (Repentabor)
 - 20.30 LONJER: govori Vittorio Vidali
 - 21. DEVIN: govori Giuseppe Pogassi

Slovinci! Razpršitev glasov ni v vašo korist. Osredotočite zato svoje glasove na najmočnejšo in najdoslednejšo opozicijsko stranko. **Volite K.P.I.!**

Za očuvanje idealov NOB

Tržačani proslavljamo danes skupno z italijanskim delovnim ljudstvom republike zgodovinsko obletnico splošne ljudske vstaje v Severni Italiji, ki je važen mejnik v zgodovini italijanskega naroda. Poleg tega se Tržačani spominjamo vsako leto še druge, istotako važne obletnice osvoboditve Trsta, ki poteka 1. maja, ko je tržaški proletarijat, pred 13 leti skupno z junaki in edinci jugoslovanske osvobodilne vojske strl še poslednje brezupne odpore nacističnih hord.

Ob tem dnevu se s čutom hvaležnosti in občudovanja spominjamo vseh žrtv, ki so padle v težkih letih borbe proti nacifazizmu. Spominjamo se odločilnega doprinosa, ki ga je dala v tej izjemski bitki proti nacistični zverji legendarna Rdeča armada, katere je zadala odločilne udarce nacistični zverji v njenem brlogu in s tem rešila narode, ki so iskali pod Hitlerjevim škornjem gotovega pogina. Spominjamo se doprinosa v krvi in žrtvah, ki so ga dali v borbi proti nacifazizmu tudi jugoslovanski narodi, katere sta v vseh letih borbe navdihovali in bodrili sila in junaštvo nepremagljive Rdeče armade, vojske narodov Sovjetske zveze.

Nasledstvo se s hvaležnostjo spominja tisočev svojih najbližjih sinov Slovencev in Italijanov, ki so dali svoja življenja, da bi vsemu Slovanstvu zasitilo lepše življenje in da bi tu živeli Slovenci končno lahko uživali svoje pravice, ki nam jih je fašistični režim skozi 25 let v celoti odrekal.

Letos proslavljamo osvoboditev v okviru volilne kampanje. Kot za vse Tržačane in vse delovno ljudstvo Italijanske republike, so politične volitve brez dvoma velikega pomena tudi za tržaške Slovence, ker ji dajejo prvič po 34 letih — možnost, da bodo končno imeli v italijanskem parlamentu svojega predstavnika. In to možnost jim danes jamči Komunistična partija Italije, to je tista stranka, ki je bila vedno na strani Slovencev, ki je dala največji doprinos v četrt stoletja borbe proti fašizmu, ki je bila obenem borba za pravice Slovencev: dala je največji doprinos v narodnoosvobodilni borbi, bila je vedno na strani Slovencev v vseh povojnih letih, ko je šlo še vedno za obrambo njihovih narodnih in socialnih pravic.

Slovensko prebivalstvo naših krajev je dalo svoj krvavi delež za časa fašizma in velik je bil tudi delež, ki ga je dalo v narodnoosvobodilni borbi. Toda boj ni še končan. Danes se vodi važna bitka in od rezultata te bitke je odvisno tudi očuvanje in uveljavitev vrednot in idealov NOB, ki so v težkih dneh borbe združili Slovence najrazličnejših političnih prepričanj. In enotnost, ki se je skovala v NOB naj bo osnova tudi v tej volilni bitki, da bomo z združenimi močmi porazili Krščansko demokracijo, sovražnika Slovencev. In porazili bomo sovražnika, če bomo 25. maja — zvesti idealom, ki so nam jih zapustili naši padli — oddali svoj glas Komunistični partiji Italije, najdoslednejši zagovornici pravic in koristi Slovencev.

Heroj Pinko Tomažič

Heroj Pinko Tomažič predstavlja lik ljudskega borca in voditelja, ki je živel in delal za stvar delovnega ljudstva, se do zadnjega boril, da bi zatiranim in ponižanim končno zasijalo boljše in lepše življenje. Kot komunist in antifasist se je boril proti režimu, ki je skušal popolnoma uničiti Slovence.

Pinko Tomažič je bil vedno na strani svojega naroda in delovnega človeka. Živel je med preprostim ljudstvom, se od ljudstva učil in ga obenem učil in vzpodbujal na odločen organiziran odpor proti fašističnemu trinoštvu. Kljub težkim časom, v katerih je živel in delal mladi Pinko, ni nikdar zgubil zaupanja, da bo morala pravična stvar delovnega ljudstva končno zmagati. Po poti, ki jo je nakazal s svojim delom in borbo Pinko Tomažič je v narodnoosvobodilni borbi ko-

rakalo tisoče, desetstisoče partizanskih borcev in terenskih aktivistov, ki so se izkazali vredni nadaljevalci dela, ki ga je začel in ni ugnil od kraja izvesti Pinko Tomažič.

Padel je kot junak pod fašističnimi svinčenkami v času, ko se je naše ljudstvo plebiscitarno odzvalo pozivu na odločno in organizirano borbo proti fašizmu in prav zato ostane tudi njegovo ime nerazdružljivo povezano s slavno partizansko dobo v teh krajih.

boril v vrstah boljševikov, se je takoj lotil političnega dela. Pomagal je pri ustanavljanju ljudskih odborov, bil je dopisnik »Dela«, ki ga je obenem širil po vaseh; a eno besedo: bil je pobudnik in organizator komunističnega in naprednega gibanja na Goriskem.

Zvesta načelom proletarskega internacionalizma in programu, v katerem je bila od vsega začetka začetna dosledna borba za narodne pravice zatiranih manjšin, je leta 1924 Komunistična partija Italije postavila na svojo kandidatsko listo tudi slovenskega komunisto Jožeta Srebrnič, ki je bil — kot že uvodoma omenjeno — izvoljen in je v prvem povojnem parlamentu zastopal koristi in Italiji živčih Slovencev.

Fašistično preganjanje se je medtem še zaostrilo in glavna tarča so bili svedla komunisti. Tako je moral Srebrnič že leta 1926 v konfinacijo skupno z drugimi komunističnimi poslanci.

Od takrat je bilo njegovo živ-

Kalvarija Slovencev in Hrvatov

V Julijski krajini je Posebno sodišče za časa fašističnega režima obsodilo 203 Slovence in Hrvate.

Smrtnih obsodb je bilo 14, na dosmrtno ječo pa 6.

Ostali so bili obsojeni na skupno 2.796 let ječe.

Na procesu oktobra 1929 v Pulju je bila izrečena 1 smrtna obsodba in 4 na dosmrtno ječo.

Na procesu septembra 1930 v Trstu je bilo obsojenih 87 oseb, prisotnih je bilo 52. Fašistično sodišče je izreklo 4 smrtnih obsodb.

Na procesu decembra 1941 v Trstu je bilo obsojenih 70 oseb. Fašistično sodišče je izreklo 9 smrtnih obsodb, od katerih so bile 4

spremenjene v dosmrtno ječo, 23 antifasistov je bilo obsojenih na 30 let ječe, ostali pa od 1 do 24 let.

S požigom Narodnega doma v Trstu 13. julija 1920 je bila prizadejana Slovincem materialna škoda, ki se ceni v današnji valuti na milijardo 118 milijonov lir.

Z zloglasno Gentilijevo šolsko reformo je bilo ukinjenih v Julijski krajini 444 šol z 840 razredi in nad 50.000 učenci ter 779 učitelji.

Med vojno je bilo ubitih 42.000 ljudi, interniranih pa 95.480.

Uničenih in požganih je bilo med vojno 19.457 hiš, poškodovanih pa 16.837.

Slovenski poslanec v parlamentu

Državnoborske volitve, ki so bile 6. aprila 1924, so dale na Primorskem sledeči izid:

komunisti slovenska lista	20.765
socialisti	29.847
skrajni	13.145
socialisti republikanci	5.058
demokrati	9.784
popolari	5.702
fašisti	22.198
	161.826

Na komunistični listi je bil takrat izvoljen tudi slovenski kandidat Jože Srebrnič, ki je prišel v parlament z glasovi Slovencev in Italijanov.

ljenje dejansko romanje iz enega zapora v drugega, iz ene konfinacije v drugo, kar pa ni ukinilo njegove volje do učenja in izpopolnjevanja svojih sposobnosti voditelja delovnih množic in organizatorja borbe proti fašizmu.

Srebrnič je preživel v zaporih in konfinacijah skupno sedemdeset let in ko se je septembra 1943 zrušil fašistični režim, ni bil seveda več mlad. Toda kljub svojim šestdesetim letom je Jože Srebrnič zopet stopil na svoje mesto borbe.

Vzel je v roke puško, oprtal si nahrbtnik in šel v gore skupno z drugimi partizani. Prenasal je napore s pravim mladeniškim duhom, šel je skozi nevarnosti in zasede neustrašno in smelo. Hodil je po vaseh. Govoril je na mitingih, bodril in pozival ljudstvo naj se aktivno vključi v Osvobodilno fronto. Tako je postal — čeprav ne več mlad — tudi organizator oboroženega odpora proti nacizmu in fašizmu. Smrt ga je doletela v juniju 1944, ko se je vračal skupno z drugimi tremi tovariši v dolino Rež Soče.

Srebrnič je preživel v zaporih in konfinacijah skupno sedemdeset let in ko se je septembra 1943 zrušil fašistični režim, ni bil seveda več mlad. Toda kljub svojim šestdesetim letom je Jože Srebrnič zopet stopil na svoje mesto borbe.

Osvoboditev Trsta

Prvi maj slavi delovno ljudstvo vsega sveta kot svoj največji praznik in v spomin na prve delavske žrtve, ki so padle za pravično stvar zatiranih in izkoriščanih. Na našem področju pa ima v povojnih letih 1. maj še drug pomen.

Slavimo ga kot dan osvoboditve izpod nacističnega jarma. Ta dan se spominjamo oborožene vstaje tržaškega proletariata, ki je skupno z junaki jugoslovanske armade z orožjem v roki pregnal okupatorja in dal s svojim hrabrim podvigom doprinos h končni zmagi nad nacizmom in fašizmom. Danes pa čaka tržaški proletarijat in vse delovno ljudstvo, Slovence in Italijane druga važna naloga: poraz nazadnjaške sile, ki skuša z vsemi sredstvi ustaviti njegov korak na poti, ki si jo je začrtalo v osvobodilni borbi. Poraz KD na bodočih volitvah in napredovanje KPI, to je za tržaško delovno ljudstvo cilj, ki ga bo znalo doseči, kot je doseglo končni cilj težke in neenake borbe proti fašizmu in nacizmu.

Jože Srebrnič slovenski poslanec KPI

in partizan

Slavna zgodovina Komunistične partije Italije je že v prvih letih njenega obstoja prepletena s imenom Jožeta Srebrnič, komunističnega voditelja in prvega slovenskega poslanca, ki je prišel v italijanski parlament z glasovi Slovencev in Italijanov.

KPI uvršča s ponosom Srebrničevo ime med ustanovitelje partije. Ko se je leta 1919 vrnil Srebrnič iz Rusije, kjer je bil zajet na fronti in se je nato

Slovenski poslanec v parlamentu

Državnoborske volitve, ki so bile 6. aprila 1924, so dale na Primorskem sledeči izid:

komunisti slovenska lista	20.765
socialisti	29.847
skrajni	13.145
socialisti republikanci	5.058
demokrati	9.784
popolari	5.702
fašisti	22.198
	161.826

Na komunistični listi je bil takrat izvoljen tudi slovenski kandidat Jože Srebrnič, ki je prišel v parlament z glasovi Slovencev in Italijanov.

ljenje dejansko romanje iz enega zapora v drugega, iz ene konfinacije v drugo, kar pa ni ukinilo njegove volje do učenja in izpopolnjevanja svojih sposobnosti voditelja delovnih množic in organizatorja borbe proti fašizmu.

Srebrnič je preživel v zaporih in konfinacijah skupno sedemdeset let in ko se je septembra 1943 zrušil fašistični režim, ni bil seveda več mlad. Toda kljub svojim šestdesetim letom je Jože Srebrnič zopet stopil na svoje mesto borbe.

Srebrnič je preživel v zaporih in konfinacijah skupno sedemdeset let in ko se je septembra 1943 zrušil fašistični režim, ni bil seveda več mlad. Toda kljub svojim šestdesetim letom je Jože Srebrnič zopet stopil na svoje mesto borbe.

Od takrat je bilo njegovo živ-

Kalvarija Slovencev in Hrvatov

V Julijski krajini je Posebno sodišče za časa fašističnega režima obsodilo 203 Slovence in Hrvate.

Smrtnih obsodb je bilo 14, na dosmrtno ječo pa 6.

Ostali so bili obsojeni na skupno 2.796 let ječe.

Na procesu oktobra 1929 v Pulju je bila izrečena 1 smrtna obsodba in 4 na dosmrtno ječo.

Na procesu septembra 1930 v Trstu je bilo obsojenih 87 oseb, prisotnih je bilo 52. Fašistično sodišče je izreklo 4 smrtnih obsodb.

Na procesu decembra 1941 v Trstu je bilo obsojenih 70 oseb. Fašistično sodišče je izreklo 9 smrtnih obsodb, od katerih so bile 4

spremenjene v dosmrtno ječo, 23 antifasistov je bilo obsojenih na 30 let ječe, ostali pa od 1 do 24 let.

S požigom Narodnega doma v Trstu 13. julija 1920 je bila prizadejana Slovincem materialna škoda, ki se ceni v današnji valuti na milijardo 118 milijonov lir.

Z zloglasno Gentilijevo šolsko reformo je bilo ukinjenih v Julijski krajini 444 šol z 840 razredi in nad 50.000 učenci ter 779 učitelji.

Med vojno je bilo ubitih 42.000 ljudi, interniranih pa 95.480.

Uničenih in požganih je bilo med vojno 19.457 hiš, poškodovanih pa 16.837.

Več glasov KPI, partiji Srebrniča, Tomažiča, Kolariča, Malalana

25. april – dan ljudske vstaje v Severni Italiji

V sedržavna vstaja 1945 v Italiji, ki se je začela 25. aprila, ni bila rezultat nekaj mesecev dela in je tudi ni mogoče oceniti po številu garibaldinskih brigad, ki so se borile proti nacistom in fašistom ali po številu padlih in ranjenih. Vse državna vstaja je bila rezultat dolge, težke in vztrajne ilegalne borbe proti fašizmu, ki je trajala dvajset let, bila je rezultat 18 mesecev junjske oborožene partizanske borbe, ki je ustvarila pogoje za končno zmago.

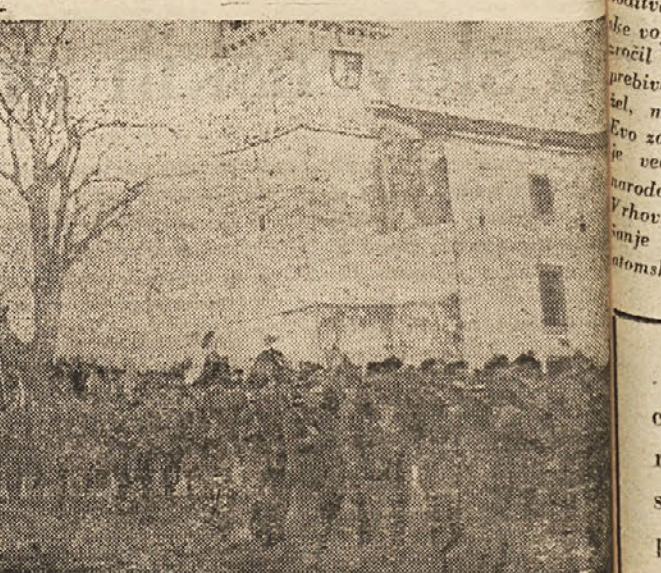
Ko govorimo o doprinosu, ki sta ga dala delavski razred in njegova prednja straža, Komunistična partija Italije, je treba upoštevati tudi doprinos v krvi in žrtvah delavskega razreda in komunistov skozi dvaj-

set let borbe proti fašizmu, doprinos v idejah in usmerjevanju, ki ga je dala KPI v tej borbi.

Treba je bilo poiskati pot, ki bi bila skupna vsem demokratičnim silam, kar ni bilo lahko. Enotnost in akcija sta bili osnovna podlaga za poraz fašizma in tega ni bilo mogoče uresničiti v nekaj mesecih. Bila so leta ko je zgedalo, da je fašizem nepremagljiva sila in marsikdo je takrat smatral neustrašno borbo komunistov, ki so bili preganjani, konfinirani in trpeli v ječah kot utopijo. Toda komunisti niso nikdar izgubili zaupanja in vere v končni poraz fašizma in zaupanja v silo in borbenost delavskega razreda.

V osvobodilnem gibanju, ki se

Komunisti v partizanski borbi

V junjski partizanski borbi je padlo 69.000 borcev, ki so dali svoje življenje za boljše bodočnost, svobodo in demokracijo. Od tega števila je bilo 40.000 komunistov. Ranjenih je bilo 36.000 borcev, od teh 22.000 komunistov.

notnosti vseh demokratičnih sil, toda za enotnost v akciji in niso nikdar izgubili z vidika, da se enotnost delavskega razreda delovnih in demokratičnih sil uresniči v borbi. In v tej borbi za socialno obnovo so bile v prvih vrstah skupno s komunisti vse napredne demokratične sile. Osvobodilna borba v Italiji ni bila borba za socialistično revolucijo, pač pa je bila borba za doseg demokratičnih svobod, ki jih nazadnjaške klerikalne sile KD še danes osporavajo.

In zato je prav v tem trenutku, ko tudi mi Tržačani, Slovenci in Italijani proslavljamo skupno z italijanskim delovnim ljudstvom zgodovinsko obletnico

oborožene vstaje v Severni Italiji, potrebno, da damo svoj prinos v borbi za poraz tistih, ki je glavna ovira uresničitve demokratičnih svobod in dealom odporniškega gibanja republikli.

Poraz Krščanske demokracije in napredovanje Komunistične partije Italije je prvi in povzeten pogoj za korenito spremembo položaja v korist delovnega ljudstva, za novo do v kateri bo imelo svoje besedilo tudi delovno ljudstvo, za demokracijo, nacionalno enotnost od ameriškega imperizma, ki skuša spremeniti v skladu s atomsko orožje in mir in miroljubno sožitje vsemu narodu.

Riko Malalan voditelj in partizan

Tudi ime nepozabnega Rikota Malalana, komuniste in voditelja je nerazdružljivo povezano s kalvarijo slovenskega prebivalstva teh krajev, in dolgoletno borbo proti fašizmu in nato proti nacizmu. Kot Srebrnič in drugi, tako je tudi to-

Malalan takoj po kongresu Livornu vstopil v Komunistično partijo Italije in se v njej vrstah dosledno boril proti

likov komuniste internacionalista, zvestega in doslednega organizatorja bratstva in enotnosti med Slovenci in Italijani, ki ga

sizmu kot zakletemu sovražniku Slovencev in vsega delovnega ljudstva. Tov. Malalan je bil radi svoje neustrašne doslednosti že leta 1920 tarča fašističnega ekvadra, ki so takrat opustili njegovo hišo. Pozneje je z službo, gnali so ga pred Posodbišče, nato v konfinacijo zapore.

Po 8. septembru 1943 je v rantu in Carbonari — kjer bil konfiniran — organiziral prekomorsko brigado. Boril je v partizanskih vrstah do osvoboditve, bodril in vzpodbujal ter s svojim vzgledom vero in zaupanje v končno zmago nad fašizmom tudi drugo

Po zmagi se je vrnil v rodno vas Opčine, kjer je v vse dokler so mu moči pušale za dobrobit delovnega ljudstva in svojega naroda kot takega ga je naše ljudstvo cenilo, ljubilo in spoštovalo, ohranilo njegovo ime v trajnem spominu.

Nauki in vzgled Kolariča so bili za naše ljudstvo vedno svetlo napotilo v težki in neenaki borbi proti nacifasističnemu okupatorju.

Božidar Kolarič organizator NOB

Tudi Božidar Kolarič spada v vrsto voditeljev in organizatorjev osvobodilnega gibanja v naših krajih. Še mlad se je kot delavec začel udeleževati v gibanju za osvoboditev delovnega človeka in za te ideale je pretrpel dvajset let v fašističnih ječah. Po padcu fašizma je prišel na svobodo in začel s novimi močmi voditi zadnji boj proti fašizmu in nacizmu. Organiziral in vodil je prve gapistične skupine, dokler mu niso fašisti prišli v juniju 1944 na sled in ga vrgli v ječo iz katere se ni nikdar več vrnil. Mučili in pretepali so ga, da bi izvele iz njegovih ust imena drugih tovaršev, ki so se s njim borili za končno zmago. Toda iz njegovih ust ni prišla niti ena sama beseda, ki bi lahko kompromitirala ilegalno delovanje.

Za delavsko in partizansko gibanje in za Slovence se posebno predstavlja Božidar Kolarič enega izmed največjih

likov komuniste internacionalista, zvestega in doslednega organizatorja bratstva in enotnosti med Slovenci in Italijani, ki ga

sizmu kot zakletemu sovražniku Slovencev in vsega delovnega ljudstva. Tov. Malalan je bil radi svoje neustrašne doslednosti že leta 1920 tarča fašističnega ekvadra, ki so takrat opustili njegovo hišo. Pozneje je z službo, gnali so ga pred Posodbišče, nato v konfinacijo zapore.

Po 8. septembru 1943 je v rantu in Carbonari — kjer bil konfiniran — organiziral prekomorsko brigado. Boril je v partizanskih vrstah do osvoboditve, bodril in vzpodbujal ter s svojim vzgledom vero in zaupanje v končno zmago nad fašizmom tudi drugo

Po zmagi se je vrnil v rodno vas Opčine, kjer je v vse dokler so mu moči pušale za dobrobit delovnega ljudstva in svojega naroda kot takega ga je naše ljudstvo cenilo, ljubilo in spoštovalo, ohranilo njegovo ime v trajnem spominu.

Nauki in vzgled Kolariča so bili za naše ljudstvo vedno svetlo napotilo v težki in neenaki borbi proti nacifasističnemu okupatorju.

Slovenski volivci!

Izrazite s svojim glasom zaupanje stranki, ki je že 37 let ob vaši strani in je dala največji doprinos tudi v NOB

Volite KPI

KULTURA IN ZNANOST

„Čiste“ atomske bombe bodo morile naše potomstvo

Prof. Igor Kurčatov, član akademije znanosti ZSSR je pred dnevi napisal za list „Unita“ članek o razlogih, ki so privedli Sovjetsko zvezo do enostranske ukinitev atomskih eksplozij. Ker je članek zelo zanimiv in aktualen ga objavljamo v celoti.

◆ **Poskusnih eksplozij ni mogoče skriti**

◆ **Jedrska sila naj se uporablja le v miroljubne namene**

Prenihanje poskusov z atomskim jedrskim orožjem je prvi korak na poti osvoboditve človeštva strahot atomskih eksplozij. Čeprav je vojna, katere izbruh bi povzročil ogromno škodo ne samo prebivalstvu vojskojokih, se del, morda vsemu človeštvu, ki je vedno občutljiva za težnje miru, predložila v proučitev. Vrhovnemu sovjetu ZSSR vprašanje enostranskega prenehanja atomskih in jedrskih poskusov s

Znana italijanska pisateljica in pesnica Sibilla Aleramo, ki je kljub visoki starosti pred leti obiskala Sovjetsko zvezo in svoje vtise objavila v posebni zbirki pesmi, posvečenih delovnemu in ustvarjalnemu zaletu sovjetskega ljudstva, je te dni poslala sekretarju naše partije tov. Vidaliju razglednico z naslednjo vsebino:

«Dragi Vittorio!
Iskrena voščila! Z ginjenostjo sem prečitala tvoj članek o vrli tovarišici Marini. Objemam te,
Sibilla Aleramo».

Strani Sovjetske zveze. Pobuda, ki jo je pred dnevi objavila, je kljub visoki starosti pred leti obiskala Sovjetsko zvezo in svoje vtise objavila v posebni zbirki pesmi, posvečenih delovnemu in ustvarjalnemu zaletu sovjetskega ljudstva, je te dni poslala sekretarju naše partije tov. Vidaliju razglednico z naslednjo vsebino:

Velik korak sovjetskega ljudstva, ki je prenehalo s poskusi atomskih in jedrskih eksplozij, je kljub visoki starosti pred leti obiskala Sovjetsko zvezo in svoje vtise objavila v posebni zbirki pesmi, posvečenih delovnemu in ustvarjalnemu zaletu sovjetskega ljudstva, je te dni poslala sekretarju naše partije tov. Vidaliju razglednico z naslednjo vsebino:

Otvoritev svetovne razstave v Bruslju

Velikostna manifestacija znanosti v službi človeštva

Prejuni četrtletje je belgijski kralj svedano otvoril do sedaj največjo svetovno razstavo, ki jo so priredili v Bruslju in katere se udeležujejo 51 držav in mednarodnih organizacij. Razstava, ki bo trajala šest mesecev, je zlasti pomembna zato, ker ima namen predstaviti sliko sedanje in bodoče civilizacije in je bila prirejena pod geslom: znanost v službi človeštva.

Zato je tudi belgijski kralj v svojem otvoritvenem govoru poudaril, da ima razstava namen ustvariti ozračje sodelovanja in miru med narodi, ki morajo izbrati to pot, če so izbrali, da bodo odkrili, ki so izbrali iz genija znanstvenikov, uničila človeštvo.

Glavna privlačnost razstave je Atomium, ki simbolično prikazuje devet atomov kristala kovine, povečanih stošestdeset milijardkrat. Konstrukcija je visoka 110 metrov in sestavljena iz devetih krogel med seboj povezanih s posebnimi sponami. V štirih kroglih so urejene elektronske, atomske in druge znanstvene razstave, v ostalih pa restavracije in bifeji. Vse države so skušale zgraditi svoje paviljone po najuo-

vejših arhitektonskih pravilih, z najrazličnejšimi materiali, pri katerih je še najmanj kamna. Največjo pozornost vzbujata sedva sovjetski in ameriški paviljon, ki stojita tik drug ob drugemu. Vendar so obiskovalci doživeli precejšnje razočaranje, ker je ameriška razstava vsaj za enkrat bolj folklornega značaja kot pa znanstvenega. Vse drugače je v sovjetskem paviljonu, ki je veličastna himna tehniki in znanosti, himna zmaganemu človeškemu razumu. V njem sta modela prvih dveh sputnikov, model prve atomske električne centrale, prvega atomskega ledolomilca in vsi važnejši zadnji dosežki na znanstvenem in tehničnem področju, od elektronike do telemehanike in medicine. Posebno pozornost vzbujajo plod skupnega prizadevanja sovjetskih zdravnikov in inženirjev: posebna mehanika roka, ki se giblje sledeč misli človeka in katero lahko vsak obiskovalec preizkusi.

Kljub temu, da so se pripravile že davno začele, niso nekateri države še ugnale končati svojih paviljonov. Med njimi so Španija, Francija in Italija; zaradi tega so italijanski listi zelo kritizirali organizatorje.

Računajo, da bo razstavo obiskalo okrog 40 milijonov ljudi.

Sputnikov dvojnik v Bruslju

Na svetovni razstavi v Bruslju vzbuja največje zanimanje občinstva dvojnik sputnika 11, ki ga razstavlja v naravni velikosti, z vsemi napravami, ki jih je vseboval, in s kabino, v kateri je preživel svoje zadnje dni pisika Lajka. Kabina je seveda prazna. Na našem posnetku: konica sputnika dan pred otvoritvijo razstave.

IGOR KURČATOV
član Akademije znanosti ZSSR

Radioaktivni izotopi v češkoslovaški znanosti in praksi

Na Češkoslovaškem imajo nekaj središč, v katerih proučujejo jedrsko energijo. Pred leti so ustanovili inštitut za jedrsko fiziko, katerega ravnatelj je inž. Šimanj, ki se je šolal v Parizu pri Joliot-Curieju. Ker je v zvezi z razvojem atomske energije narasla tudi potreba po strokovnjakih, so na praški univerzi ustanovili fakulteto za tehnično in jedrsko fiziko.

Češi imajo dovolj dobrega urana ter primerno razvito strojno industrijo, zato gradijo veliko atomske električne centrale, ki bo začela obratovati leta 1960. Lepe uspehe so tudi dosegli pri uporabi radioaktivnih izotopov, ki so v praksi skoraj povsem nadomestili drage naravne radioaktivne preparate.

Z obsevanjem čistih snovi (kobalta, iridija, fosforja, joda in tako dalje), ki jih spravijo

po poskusnih kanalih v notranjost reaktorjev, izdelujejo radioaktivne izotope. Uspehi pri uporabi radioaktivnih izotopov v znanosti in praksi so odvisni od aparature za indikacijo in merjenje. V ta namen izdelujejo v češkem podjetju „Tesla“ dobre merilne aparate z Geigerjevimi cevkami.

Radioaktivne izotope uporabljajo v češki industriji predvsem v defektoskopiji. Novo metodo za preiskavo snovi je uvedel dr. Kuba. Z radioaktivnim izotopom 60 je roentgeniziral turbine, ki so imele 30 cm debele stene.

Radioaktivnih izotopov pa ne uporabljajo samo v tehniki. V raziskovalnem inštitutu za krompir v Havličkovem Brodu so obeležili gomolje z radioaktivnimi žarki in tako zavrli klijanje, kar je velikega pomena za gospodarstvo, saj tako obeleženi krompir obstoji vrsto mesecev dlje kot navadni. Sedaj obeležujejo krompir že v vagonih, ki jih spravijo

- **ČSR ima bogate zaloge urana**
- **Nov način konserviranja poljskih pridelkov**

servirajo številne druge kmetijske pridelke.

Inž. Nejedli iz kmetijskega raziskovalnega centra je proučeval metodo, po kateri bi s fosforjem radioaktivnim izotopom čistili vodo v rekah. Z radioaktivnim berilijem nameravajo ugotovljati globino talne vode, kar bo znatno pospešilo proučevanje zemljišča, kjer bi zgradili večje objekte.

Dragocene rezultate so dosegli v radioaktivnih izotopi tudi zdravniki. Tako n. pr. v Pragi že več let delajo z radioaktivnim jodom, ki ga dodajajo pitni vodi. Ščitna žleza sprejema jod 500-krat hitreje kot drugi organi. Če po 20 minutah ugotovijo z Geigerjevimi števci v bolnikovi ščitni žlezi radioaktivni jod,

ki ga merijo vsaki nekaj ur.

Iz posameznih podatkov o vsrkavanju joda narišejo krivuljo, ki jo primerjajo z ono pri zdravem človeku in tako dobijo dragocen podatek za razpoznavo bolezni. Če dajo pacientu v bolnišnico žlezo določeno dozo radioaktivnega joda, se takoj kažejo precejšnje spremembe. Bolnik se tako rekoč pred zdravnikovimi očmi spreminja, in sicer ne samo telesno, marveč tudi psihično. Ker razpade radioaktivni jod že po osmih dneh, ni nevarnosti, da bi puštil v organizmu škodljive posledice.

Drugi češkoslovaški zdravniki pa zdravijo z žarki radioaktivnih izotopov razne čirne in izrasline na koži.

DUŠAN PILJAR:
Zmaji peščene doline

Leto dni pozneje je glavni urednik srečal v uredništvu prevajalca romana: „Poslušajte, prijatelj, vaš roman se pa že dolgo vleče. Koliko nadaljevanj bo še?“ „Pa... stô do stôdvajset.“ „Kaj pravite...? Saj ste vendar rekli, da jih bo imel toliko več roman!... Poslušajte, roman bo od danes dalje prenehal izhajati. Prav gotovo!“ „Toda, prosim vas, gospod glavni urednik, kaj bodo vendar rekli bralci? Sedaj se šele začneja...“ „Nič se ne začneja. Končano je. Z bralci pa bomo že nekako opravili. Nikar ne skrbite.“ Po hodniku grede je nato ukazal slugi: „Pokliči mi... Pokliči... Joviča, urednika športne rubrike.“ Kmalu se je športni urednik prikazal v njegovi sobi. „Jovič, je navil nanj, čim je vstopil. „Ali bereš roman, ki izhaja v našem listu v nadaljevanjih?“ „Kako da ne. Krasen roman, fantastičen!“ „Kako da ne. Krasen roman, fantastičen!“ „Dobro, dobro. To pomeni, da ti ga ne bo treba brati od začetka. Prelitaj je enkrat par

V zadnjih petnajstih letih se je „svet bodočnosti“ spremenil v svet sedanjosti

Dr. Jonas Salk, znani izumitelj cepiva proti poliomielitisu, za katerega pravijo da je zelo učinkovito

- **Nagli vzpon znanosti na vseh področjih**
- **Od umetnih satelitov do napredka v zdravstvu in odkritij moderne tehnike**

li. Računajo, da je bilo s temi zdravili v tem obdobju rešenih več milijonov človeških življenj.

Revolucija v elektronski industriji

Tudi v tehniki je bil v zadnjih 15 letih dosežen ogromen napredek. Preprosta naprava, ki ni večja od grahovega zrna — tranzistor — je izvala pravo revolucijo v elektronski industriji. Razbijanje atoma je odprlo vrata v nov svet, ki mnogo obeta za dvig človeške blaginje. Ti in drugi znanstveni uspehi so spremenili „svet bodočnosti“ v svet sedanjosti.

Nekatera znanstvena odkritja zadnjega desetletja so pa skoraj neverjetna. To so na primer elektronski možgani, ki so se s časom tako izpopolnili, da so sedaj v stanju v par minutah rešiti probleme, ki bi jih armada matematičarjev morala reševati mesece. Takšne naprave imajo v življenju človeka veliko vlogo, ker utirajo pot, ki bo koristila avtomatizaciji na mnogih področjih.

Radar, ki je tudi novejša odkritje, ni bil nekaj popolnoma novega ob začetku druge svetovne vojne. Že leta 1886 je Henrik Herz dokazal, da se radarski valovi lahko odbijajo od trdnih predmetov. Radar je bil zaradi vojnih potreb kmalu izpopolnjen in postal je precizen instrument za odkrivanje raznih objektov. Po vojni pa se je njegova raba tako razširila, da imajo radarske naprave sedaj vsa letala in ladje in z njihovo pomočjo je vožnja skozi meglo in viharje varnejša.

Prvi poskusi razbijanja atoma so bili izvedeni že leta 1938, toda šele leta 1942 so prišli do prve verzične reakcije. Znanstveniki upajo, da bodo kmalu po oceanih plule velike ladje, ki jih bo poganjala izključno atomska energija, da bo atom razsvetljeval domove in pogonjal tovarniške stroje.

Za bodočnost ni mogoče predvideti kakšna odkritja stoje neposredno pred nami, lahko pa popolnoma upravičeno trdimo, da se znanstveni napredek, uresničen v zadnjih petnajst letih, ne bo ustavil, marveč se bo nadaljeval s še večjo hitrostjo.

„Leto dni dolga cesta“

Nedavno so v Jugoslaviji dokončali snemanje jugoslovansko-italijanskega filma „Leto dni dolga cesta“, katerega je režiral znani italijanski režiser De Santis. V glavnih vlogah nastopajo Eleonora Rossi Drago, Massimo Girotti ter novi jugoslovanski filmski igralci Ivo Pajfer, Pajfer je zagrebški študent filozofije, ki ga je De Santis slučajno odkril v neki restavraciji v Zagrebu. Pri snemanju filma je pokazal veliko resnost in vztrajnost pri delu ter precejšen umetniški talent. Bolj po značaju kot po obrazu in splošnem zunanjem videzu ga primerjajo pokojnemu mlademu ameriškomu igralcu Jamesu Deanu in mu napovedujejo še lepo bodočnost. Na našem posnetku je Ivo Pajfer v nekem prizoru z Eleonoro Rossi Drago.

Zagrebačko narodno kazalište v Trstu

Tržaško občinstvo bo imelo danes in jutri priložnost pozdraviti v svoji sredi izredne goste: člane znanega „Zagrebačkega dramskega kazališta“, ki se nam bodo predstavili z dvema deli iz francoskega dramskega slostva. V dvorani Avditorija v Trstu bodo danes zvečer nastopili z Molierovo komedijo „Scapinove zvijače“. Isto igro bodo v nedeljo popoldne ponovili v prosvetni dvorani „A. Sirk“ v Križu, zvečer pa v dvorani na Kontovelu. Druga skupina zagrebaškega gledališča bo pa danes zvečer podala v Prosvetnem domu na Opčinah tragedijo Jeana Anouilha „Antigona“ in jo bo nato ponovila v nedeljo popoldne v Avditoriju v Trstu.

Slavni tenorist Mario Del Monaco je te dni pristal na ponudbo sovjetskega kulturnega atašea v New Yorku za gostovanje v Sovjetski zvezi. Pel bo v vseh večjih sovjetskih mestih.

je bilo s sestro princeze Rahuke. Odsla je na sprehod na vrt in potem se o njej nič ne govori.“ „Ne govori se več, pravite? Aha! Veste, odpadlo je po pomoti našega stavca. Umrli je, med tem ko se je sprehajala po vrtu, je prišla nevihta in podrla neko palmo, ki se je nanjo zrušila. Pokleali so takoj resni voz, a je bilo prepozno.“ Naročnica je na telefonu vzdihnila: „O, kako mi je žal!“ „Kaj hočete, nesreča“, je vzdihnil tudi glavni urednik in položil slušalko. „Malo pozneje je telefon spet zazvonil.“ „Da, tu je glavni urednik.“ „Prosim vas,“ se je oglasil moški glas na drugi strani, „ali mi morete povedati kaj je bilo z onim konjenikom, ki je na konju odletel, da sporoči kralju rojstvo sina?“ „Počakajte, prosim,“ se je prestrašil glavni urednik. „Kakšen konjenik, kateri kralj? Kaj vi tu pripovedujete?“ „Toda, v vašem romanu, ki se je nedavno končal...“ „Aaaa... na zdravje! Padel je s konja in si zlomil tilnik...!“ „Jezno je odložil slušalko in poklical športnega urednika: „Poslušaj, Jovič. Sedel boš tu pri telefonu, neroda neroda, in odgovarjal bralcem romana, katerega si tako lepo končal. Sedel boš, dokler ne poročiš zadnje prirese, ne ubijaj zadnjega konjenika, ne požen vsi sultane, dokler ne porušiš vsega kraljevstva. Vse, vse moras uničiti... Sedi, kaj si utrpil!?“

